

Ο ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΗΣ ΦΙΟΡΙΤΑ

ΚΑΤΑΡΑΜΕΝΗ ΑΝΟΙΞΙ!...

ΠΡΟΣΩΠΑ :

ΕΡΡΙΚΟΣ, 30 ετών. ΡΕΝΑ, 25 ετών.

(Σε μία πολυτελή κρεββατοκάμαρα. Η Ρένα εινε ξαπλωμένη στο κρεβάτι, χλωμή κι' αδύνατη σαν νεκρή. Πλάι της κάθεται ο Έρρικος)

ΡΕΝΑ.—Πόσες του μηνός έχουμε σήμερα,

Έρρικε;

ΕΡΡΙΚΟΣ.—20 Φεβρουαρίου, αγάτη μου.

ΡΕΝΑ.—Κι' εινε τόσο ωραίος καιρός;

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Κάποτε ή χειμωνιάτικες μέρες εινε πιο γλυκές απ' τις ανοιξιάτικες.

ΡΕΝΑ.—Θεέ μου!... Πόσο φοβάμαι την άνοιξη!... (Βήχει).

Πόσο φοβάμαι μήπως έρθει πιο νωρίς εφέτος...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Γιατί, αγαπημένη μου;

ΡΕΝΑ.—Γιατί; Γιατί την άνοιξη θα πεθάνω!...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Τι λόγια είν' αυτά, Ρένα; Ποιος σου εινε τέτοιο πράγμα;

ΡΕΝΑ. (ἀναστενάζοντας).—'Ο γιατρός.

ΕΡΡΙΚΟΣ.—'Οχι, Ρένα. Κάνεις λάθος. Δεν εινε τέτοιο πράγμα.

ΡΕΝΑ.—Ναι, τό ειντε. Τό άκουσα καλά όταν σου τό έλεγε. Είχα πολύ πυρετό εκείνη την ήμερα, είχα τ' άμια μου κλειστά, μά άκουγα.

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Χωρίς άλλο θα άνεφευγής, Ρένα.

"Η δέν άκουσε καλά. 'Ο γιατρός ειντε ότι την άνοιξη θα γίνης καλά.

ΡΕΝΑ.—Προσπαθεί να με ξεγελάσης, αγαπημένη μου 'Ερρικε. (Βήχει).

ΕΡΡΙΚΟΣ.—'Οχι! 'Οχι! Σου λέγω την αλήθεια. Την άνοιξη θα γίνης καλά.

ΡΕΝΑ.—'Ω, άς ήταν αλήθεια αυτό... Νά ξανάναθίζα κι' εγώ μαζί με τη φύσι... Μά όταν τ' άνοιξη, όταν τ' άνοιξη, όταν τ' άνοιξη, τότε εγώ θα κοιμηθώ για πάντα μέσα στο μαύρο χόμα... 'Ω, τί σκοτεινά και τί κρύα θα εινε εκεί μέσα!... (Κλαίει).

ΕΡΡΙΚΟΣ. (ἀγκυαλιάζοντας την).—Μην κλαίς, μην κλαίς, αγαπημένη μου, μικρούλα μου Ρένα. Νά δής πού θα γίνης καλά. 'Η άνοιξη θα σου δώσει καινούργιες δυνάμεις, όπως και σ' όλη τη φύσι. Θα σε κάνει ν' άνθισθης σαν τριαντάφυλλο και ν' άρχισης να κελαιόθης σαν τ' άνοιξη.

ΡΕΝΑ.—Ναι, δέν θέλω να πεθάνω, δέν θέλω να πεθάνω γιατί σ' αγαπώ και κι' αγαπάς. Τι να κάνω, τί πρέπει να κάνω για ν' ήσω; Σε πού μέρος της γης δέν υπάρχουν άνοιξη για ν' καταργουμμε εκεί;...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Μην ταράζεις, Ρένα. Μην κλαίς, μικρούλα μου... 'Ησύχασε κι' έλιψε, έλιψε πάντα... 'Εχουμε άλλωστε άρκετον καιρό ακόμα ως πού νάρθη ή άνοιξη.

ΡΕΝΑ.—'Ερρικε... 'Ερρικε... δέν μου λές αλήθεια... Μου λές ότι βρισκόμαστε ακόμα στο Φλεβάριο. Μά είν' αλήθεια τάχα; Μου πήρες — εινε τώρα τόσος καιρός — τό ήμερολόγο απ' τό δωμάτιό μου. Και καθώς ήμουν βραδεί άρρωστη, με πυρετό και βυθιοματά, δέν έξω πόσες μέρες έχουν περάσει. 'Ημέρες, βδομάδες, μήνες... Ποιός ξέρει;...

ΕΡΡΙΚΟΣ. (προσπαθώντας ν' αλλάξη όμιλία).—Θέλεις να σου δώσω λίγο γάλα, αγάτη μου;

ΡΕΝΑ. (με μάτια πού λάμπουν απ' τόν πυρετό και την άγωνία).—Ναι... Δέν ξέρω... Φοβάμαι!... Νοιώθω νάορχεται ένα αγράκι γλυκό, έτσι σαν άνοιξιάτικο, από τό παράθυρο. Γλυκό έαρινό άεράκι κι' όμως για μένα φέρνει μνήματα θανάτου.

('Ο Έρρικος κλείνει τό παράθυρο).

ΡΕΝΑ.—Γιατί έκλεισες τό παράθυρο, Έρρικε; 'Ο γιατρός ειντε να μένη πάντα άνοιχτό. (Βήχει).

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Θέλεις να σου δώσω λίγο γάλα;

ΡΕΝΑ.—Κάνει τόση ζέση τώρα πού έκλεισες τό παράθυρο! (Προσπαθεί να σηκωθώ από τό κρεβάτι). Θέλω να σηκωθώ... Θέλω να σκάσω να ιδώ από τό παράθυρο.

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Τί θέλεις να δής;

ΡΕΝΑ.—Θέλω να δω τό περιβάλλ.

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Γιατί;

ΡΕΝΑ.—Νά δω αν άνθισαν τ' άνοιξη, ή πασχαλιές...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Κανένα δέντρο δέν άνθισε ακόμα, μικρούλα μου... Εινε χειμώνας ακόμα. Δέν ήθε άκόμα ή άνοιξη. Μά κι' αν έρθει, τί κι' αυτό; Γιατί έχεις την ιδέα πώς θα πεθάνης την άνοιξη; 'Ολο αυτό έλεγεσ στα παρρημιακά σου. Μά σου άραζόμουν, Ρένα μου, πώς ούτε ο γιατρός ειντε πώς θα πεθάνης την άνοιξη, ούτε και ήθε άκόμα ή άνοιξη.

ΡΕΝΑ.—Κι' όμως τό ξέρω, Έρρικε. Εινε φθισικοί πού πεθα-

νουν τό φθινόπωρο, κι' άλλοι πάλι πού πεθάνουν την άνοιξη. Δέν πέθανα τό φθινόπωρο, θα πεθάνω τώρα.

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Ρένα μου, μη λές τέτοια λόγια, γιατί μου σπαράξεις την καρδιά. Πίστεψέ με... Πίστεψέ με, αγάτη μου.

ΡΕΝΑ.—Θέλω να πάω ως τό παράθυρο, Έρρικε. Κάμε μου αυτή τη χάρη. Βοήθησέ με...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Θά κοιραστής, μικρούλα μου.

ΡΕΝΑ.—'Οχι, όχι, βοήθησέ με, σε παρακαλώ.

('Ο Έρρικος τή σηκώνει στην άγκαλιά του και την πηγαίνει ως τό παράθυρο. 'Η Ρένα σκύβει, κυττάζει έξω κι' άναστενάζει μ' άνακούφισι).

ΡΕΝΑ.—Θεέ μου!... Τί καλά!... Δέν ήθε άκόμα ή άνοιξη... Είχες δίκιο, Έρρικε. Ναι... Τά δέντρα δέν άνθισαν ακόμα... Ούτε ή άμυγδαλιές δέν λουλουδιώσαν ακόμα. Ούτε ή άμυγδαλιές... Κι' ή τριαντάφυλλές δέν έχουν ούτε ένα πράσινο φύλλο... Και τ' άγιόκλημα εινε ακόμα γυμνό. Δέν ήθε άκόμα ή άνοιξη. Θα ήσω άρκετές ήμέρες άκόμα. Θα είμαι άκόμα πολλές ήμέρες κοντά σου. Τι χάρη, τί χάρη, αγαπημένη μου!...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Είδες λοιπόν, Ρένα μου, πώς σούλεγα αλήθεια ότι δέν ήθε άκόμα ή άνοιξη, αγάτη μου;

ΡΕΝΑ. (ἀκουμπώντας τό κεφάλι της στον ώμο του).—Ναι, ναι... Και πώς ξέρει;... 'Ισως ως πού νάρθη ή άνοιξη νάχω γίνει πειά καλά... 'Ισως γιαιρεντώ ως τότε...

ΕΡΡΙΚΟΣ. (θαυρόντας).—Και βέβαια θα γιαιρεντής, αγάτη μου. Είσαι μόλας τόσο καλύτερα...

ΡΕΝΑ.—'Αλήθεια... 'Ο πυρετός μου έχει πέσει. 'Εχω μόνον όλίγα δέκατα. Και δέν κάνω τόσο συχνά άμιοπτώσεις.

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Μά βέβαια. Είσαι πούν καλύτερα, μικρή μου. Είσαι σχεδόν καλά...

ΡΕΝΑ.—Φαίνεται πώς μου δίνεις εσύ ζωή με την αγάτη σου και τις φροντίδες σου. (Βήχει).

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Πάμε πειά... Κοιράστρες.

ΡΕΝΑ.—'Ας μείνουμε λίγο άκόμα... Μά τί παράζενο!... Μου φαίνεται σαν να νοιώθω κάποια άρώματα από λουλούδια... Μήπως άνθισαν τά δέντρα στους γειτονικούς κήπους;

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Είσαι παιδί, Ρένα. 'Αν ήταν ή εποχή σου άνθισον τά δέντρα, δέν θ' άνθισαν και στο δικό μας περιβάλλ;... Πώς εινε δυνατόν να ήξασες ή άνοιξη μόνον τόν δικό μας κήπο; Φαντάζεσαι πώς αν ύπάρχον λουλούδια, δέν θα σου έφερναν άγκαλιές απ' αυτά;

ΡΕΝΑ.—Συγχώρησέ με, Έρρικε... Είμαι αλήθεια ένα παιδί από τόν καιρό πού άρρώστησα...

'Αλλά... Τό άπαλό αυτό αγέρι... Κι' ο ουρανός... ο γαλάσιος ουρανός... Φυσάει ποτέ τόσο άπαλά τ' άγέρι τό Φλεβάριο; Κι' εινε έτσι γαλάσιος ο ουρανός; (Βήχει).

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Πάλι τά ίδια... Μά ήξασες λοιπόν πώς και τόν χειμώνα εινε κάποτε ο ουρανός τόσο γαλανός;

ΡΕΝΑ.—Είχα πούν καιρό ν' αντιβόσκω τόν ουρανό... Μά τί γλυκό πού εινε τό χρώμα του! Τί γλυκό!... 'Ω!... Πώς θέλω να ήσω άκόμα!...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Θά ήξασες, αγάτη μου... 'Ως την άνοιξη θα είσαι καλά...

ΡΕΝΑ.—'Ω, να γινόταν αυτό τό θαύμα!... 'Ω!... να μην έβγαιναν αληθινά τά λόγια του γιατρού!...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Μά σου είπα, Ρένα... Δέν άκουσες καλά... 'Ο γιατρός ειντε πώς θα γίνης καλά την άνοιξη...

ΡΕΝΑ.—'Οχι!... 'Οχι!... Ειντε πώς την άνοιξη θα πεθάνω. Μ' άφού άργει να φτάση άκόμα ή άνοιξη, πούς ξέρει, μπορεί να γίνη κανένα θαύμα και να σωθώ. (Βήχει).

ΕΡΡΙΚΟΣ.—'Ελα, αγάτη μου... Γύρισε στο κρεβάτι σου. Κοιράξασε έτσι.

ΡΕΝΑ.—Λίγο άκόμα... 'Αφησέ με να κυττάξω τόν ουρανό... ('Εξαφνα ένα χελιδόνι περνάει, πετώντας μπρός από τό παράθυρο).

ΡΕΝΑ.—'Ω!... 'Ενα χελιδόνι!... 'Ενα χελιδόνι!...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—'Οχι!... Δέν ήταν χελιδόνι!... 'Ηταν κάποιο άλλο πουλί...

ΡΕΝΑ. (τρομαγμένη).—Είδα καλά. 'Ηταν ένα χελιδόνι... 'Ηθε λοιπόν ή άνοιξη!... 'Ηθε!...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—'Οχι... Δέν ήθε ή άνοιξη. Και χελιδόνι αν ήταν αυτό τό πουλί, δέν έχει καμια σημασία. Τό λέει άλλωστε κι' ή παροιμία: «'Ενα χελιδόνι δέν φέρνει την άνοιξη».

('Εν' άλλο χελιδόνι περνάει εκείνη την στιγμή μπρός απ' τό παράθυρο).

ΡΕΝΑ.—Κι' άλλο χελιδόνι... Κι' άλλο!... 'Ω!... 'Ερρικε!... 'Ηθε ή άνοιξη... 'Ηθε ή άνοιξη!... 'Ηθε ο θάνατος!...

ΕΡΡΙΚΟΣ.—Μη γίνεσαι πάλι παιδί. Τά δέντρα δέν άνθισαν ακόμα.

ΡΕΝΑ. (φέρνοντας τό χέρι της στο μέτωπό της).—'Αρχίζω να

ΡΕΝΑ.—Ναι, δέν θέλω να πεθάνω, δέν θέλω να πεθάνω...

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΓΕΙΡΟΥΣ

Μιά μακρινή πορεία κι' ένας ευχάριστος συνδυατημών κάνουν τὸ πὸ νόστιμο φαί.
(Μέγας Ἀλέξανδρος).
Τὸν καλὸ μάγειρο τὸν κάνει ἡ καλὴ φωτιά.
(Ὁλλανδικὴ παροιμία).
Μὴν κάνεις τὸν δάσκαλο στὸ μάγειρο μέσα στὴν κουζίνα του.
(Ἀγγλική).
"Ὅταν μαλιώνουν ὁ μάγειρος μὲ τὸν οἰκονόμο τοῦ σπιτιοῦ, τότε μά-
ναχα μαθαίνουμε πὸς ἀπ' τοὺς δύο κλέβει τὸ βούτυρο.
(Ὁλλανδικὴ καὶ Σκωτσέζικη).
"Ὅταν ἀνακατείνονται πολλοὶ μάγειροι, τὸ φαί εἶνε λύσσα στ' ἀλάτι.
(Ἰταλική).
Δὲν ὑπάρχει ποτὲ εἰρήνη μεταξὺ μαγειρῶν καὶ σερβιτῶρων.
(Ἀγγλική).
"Ὁ πολιτισμὸς μᾶς χώρας φαίνεται ἀπ' τὴ μαγειρικὴ της.
(Μπριγιά Σαβαρέν).

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ

"Ἡ κακὴ συνείδησις ἀποφεύγει τὸ φῶς ὅπως ὁ διάβολος τὸ λιβάνι.
(Γερμανική).
"Ἡ καθαρὴ συνείδησις εἶνε τείχος ἀσταλείου.
(Λατινική).
"Ἡ καθαρὴ συνείδησις εἶνε τὸ πὸ ἀπαλὸ μαξιλάρι γιὰ τὸν ὕπνο τοῦ ἀνθρώπου.
(Γαλλική).

"Ὅσο πὸ πολλὰ λόγια λέει κανεὶς, τόσο πὸ λίγη εἶνε ἡ συνείδησις του.
(Ἀγγλική).
Καὶ στὶς πὸ κρυφές μας πράξεις, πάντα βρίσκονται δύο μάρτυρες μπρο-
στά: "Ὁ Θεὸς κι' ἡ συνείδησις μας.
(Ἰταλική).
Βάζε πάντα τὸ χερί σου στὴ συνεί-
δησι σου καὶ κίτταξέ το μὲ τὸς βγαί-
νει μαῦρο σὰν τὴν πίσσα.
(Ὁλλανδική).

ΣΤΑ ΠΕΤΑΧΤΑ

ΔΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

Στοὺς ἄντρες ὁ ἔρωτας μπαίνει ἀ-
πὸ τὰ μάτια. Στὶς γυναῖκες ἀπὸ τὰ
αὐτιά.
(Ἐδ. Λέ Μπρεκέ).
Περισσότερο νοιώθει κανεὶς τὴν ἀγάτη δταν ἀγατὰ μόνο, παρὰ ὅ-
ταν ἀνταγατὰται κώλας.
(Ἀδ. ντ' Οὐντετό).
Μιά παρηγοριά ὑπάρχει μονάχα γιὰ ὅποιον δὲν ἀνταγατὰται: νὰ
βλέπει τὴ τραβᾶνε ὅσοι ἀνταγατὰνται!
(Ρ. ντὲ Φλέο).
Πολλές φορές μιὰ γυναῖκα δὲν βρῖνκει γιὰ τὴν πρώτη της ἀγάτη,
παρὰ μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ... δὲν βρῖνκει δεύτερη...
(Ἀρσέν Οὐδοαί).

καταλαβαίνω. Ἦρθε ἡ ἀνοιξή. Τὰ δέντρα ἀνθίσαν παντοῦ... Τὰ χε-
λιδῶνα γύρισαν... Μόνο στὸ δικό μας περιβόλι δὲν ἀνθίσε τίποτε...
Μὰ πὸς ἔνινε αὐτό;
ΕΡΡΙΚΟΣ.—Πᾶμε, Ρένα...
ΡΕΝΑ.—Ναί... Ναί... Μόνο στὸ δικό μας περιβόλι δὲν ἀνθί-
σαν τὰ λουλούδια!... "Ὁ, Ἐρρίκε!... Μ' ἀγατὰς λοιπὸν τόσο πο-
λύ;... Καταλαβαίνω... "Ἐβαλες κι' ἔσφαξαν τὰ φύλλα καὶ τὰ μπου-
μπούκια ἀπὸ τὰ δέντρα καὶ δὲν τ' ἀφῆσες ν' ἀνθίσουν γιὰ νὰ νομίζω
πὸς εἶνε ἀκόμα χειμῶνας...
ΕΡΡΙΚΟΣ.—Ὁχι!... "Ὁχι!...
ΡΕΝΑ.—Ναί!... Ναί!... Μὰ τὰ χελιδῶνα μοῦ εἶπαν τὴν ἀλή-
θεια. Δὲν μπόρεσε, ἀλλοίμονο, νὰ τὰ ἐμποδίσῃς νὰ περάσουν ἀπὸ
τὸ παράθυρό μου. "Ἄν μποροῦσες, θὰ τὰ σκότωνες ὅλα γιὰ χάρη μου,
δὲν εἶν' ἔτσι;... Πόσο μ' ἀγατὰς, Ἐρρίκε... "Ὁ!... Γιατί, γιατί
νάρθη ἡ ἀνοιξή!... (Βήκει πολὺ δυνατὰ καὶ λιγιστὸ αἶμα ροδῶσά-
φει τὰ χλωμὰ χεῖλή της).
ΕΡΡΙΚΟΣ, (δακρυμένως).—Ἀγάτη μου!...
ΡΕΝΑ, (ψιθυριστά).—Ἐρρίκε... Πόσο μ' ἀγατὰς!... Μὰ κι'
ἐγὼ σ' ἀγατῶ πολὺ... Καὶ θὰ ἤθελα τόσο νὰ ζήσω γιὰ σένα...
Μά... Δὲν μπορῶ. "Ὁ!... Γιατί, γιατί νάρθη ἡ ἀνοιξή. "Ἡ καταρα-
μένη ἀνοιξή... Ὁλα γύρω ἀνθίσαν. Τὰ
λουλούδια εὐωδιάζουν. Τὰ πουλιά κελαι-
δοῦν. Κι' ἐγὼ... ἐγὼ πεθαίνω...
(Γέρονε στὴν ἀγκυλιὰ τοῦ Ἐρρίκου.
Τὰ μάτια της σφαλοῦν. "Ἡ πνοή της
σβύνει).
ΕΡΡΙΚΟΣ, (φιλώντας τὰ ματωμένα
της χεῖλη).—Καταραμένη ἀνοιξή!... Μοὶ
σκότωσες τὴν ἀγάτη μου!...

ΑΠ' ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΤΟΥ "ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ,"

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΑΡΑΔΟΞΑ

(Τυφλοί καλλιτέχναι, ποιηταί, στρατηγοί, βασιλεῖς, ἥρωες)

Πολλοὶ ποιηταὶ ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ὑ-
πῆρξαν τυφλοί. Παράδειγμα ὁ θεῖος "Ομηρος, ὁ τυφλὸς τραβοῦδος
τῆς "Ἰλιάδος κι' ὁ περίφημος Ἄγγλος ποιητὴς Μίλτων, ὁ ὁποῖος, μὴ
βλέποντας νὰ γράφῃ μόνος του, ὑπαγόρευε τοὺς στίχους του στὴν κλῆ-
ση του.
Κατὰ τὸν 17ο αἰῶνα ζοῦσε στὴν Τοσκάνη τῆς Ἰταλίας ὁ γλύπτης
"Ιωάννης Γοννέλι, ὁ ὁποῖος ἐτυφλώθηκε σὲ ἥλικία εἰκοσι χρόνων. Ἐνῶ
ἐτοιμαζόταν νὰ ταξιδεύῃ γιὰ νὰ συμπληρώσῃ τὶς σπουδές του. Ἐν
τούτοις ὁ Γοννέλι δὲν ἔχασε τὸ θάρρος του, ἀλλ' ἐξαικολούθησε τὴν
τέχνην του, στὴν ὁποία μάλιστα διακρίθηκε.

Μερκὲς προτομές πῆλινες τοῦ Γοννέλι, πὸ σφίζονται ὡς σήμερα,
θεωροῦνται ἀριστουργήματα. Τοῦ ἀρκοῦσε ν' ἀπλώσῃ τὸ χερί του καὶ
ν' ἀγγίξῃ ἕνα πρόσωπο γιὰ νὰ ἀποδώσῃ κατόπιν ἀκριβέστατα τὰ χα-
ρακτηριστικά του στὸν πηλὸ. Ἰδοὺ τί γράφει στὰ "Απομνημονεύατά
του ἕνας μορφωμένος κληρικὸς τῆς ἐποχῆς του, ὁ ἀββᾶς "Αρνόλδ:
"Ἦθελα πολὺ νὰ περάσω ἀπὸ τὴν πόλι Λούκας τῆς Τοσκάνης
γιὰ νὰ ἰδῶ ἕνα ἀληθινὸ θαῦμα τοῦ καιροῦ μας, τὸν γλύπτη Γοννέ-
λι. "Ὁ γλύπτης αὐτὸς ἔκαμε λαμπρές σπουδές καί, μολοντὶ ἔχασε
τὴν ὄρασι σου, ἐξαικολούθησε νὰ κατασκευάζῃ ἔργα ἀφθάστου ὀ-
ραϊότητος, τελειώτους καὶ ἀκριβείας.
"Ἡ ντόνα "Αννα Κολόννα, ἡ πριγκίπισσα τῆς Παλαιστίνης,
γυρίζοντας κάποτε ἀπὸ τὴ Γαλλία, πέρασε ἀπὸ τὸ Λούκας καὶ θα-
λήσε νὰ ἰδῇ τὸν ἀξιοθαύμαστο καλλιτέχνην, τὸν ὁποῖο εἶχε γνωρίσει
προτοῦ τυφλωθεῖ.
"Ἡ εὐγενὴς ἐπισκέπτρια, γιὰ νὰ βεβαιωθῇ πὸς ἦσαν ἀληθινὰ

ὅλα ὅσα ἐθρυλλοῦντο γι' αὐτόν, τοῦ
παρουσίασε ἕνα χρυσὸ νόμισμα, ἀπεί-
νω στὸ ὁποῖο τοῦ εἶπε πὸς ἦταν ἀ-
ποτυπωμένο τὸ κεφάλι τοῦ πριγκί-
πος συζύγου της. "Ὁ γλύπτης ἴ-
μως, μόλις τὸ ἔπιασε μὲ τὸ χερί του
καὶ περιέφερε ἐπάνω τα δάχτυλά
του, ἀόχησε νὰ τὸ φιλή λέγοντας:
" — Κυρία μου, δὲν μπορεῖτε
νὰ μὲ γελάσετε ἔτσι εὐκολο. Ἐδῶ ἔ-
πάνω ἀναγραφῶν τὸ πρόσωπο τοῦ
ἀγιωτάτου Πάπα Οὐρβανοῦ...
" Φανταστῆτε τώρα πὸς ἡ εὐαι-
σθησία θὰ εἶχε στὴν ἀκρὴ τῶν δα-
χτύλων του ὁ τυφλὸς γλύπτης, γιὰ
νὰ εἶνε σὲ θέσι νὰ διακρίνῃ ἀμέσως
τὸ ἀνάγλυφο ἐνὸς μικροῦ νομισμα-
τος..."

"Ἐπίσης ὁ Λομάτσα, ἕνας ἀπὸ τοὺς
περιφημοτέρους ζωγράφους τῆς Ἰτα-
λίας, ἔχασε σὲ προχωρημένη ἥλικία τὴν ὄρασι του, ἀλλὰ ἐξαικολούθη-
σε νὰ ζωγραφίῃ μέχρι τέλους τοῦ βίου του, μὲ τὴν ἰδια ἐπιτυχία.

Ἀκόμη ἀναφέρονται καὶ στρατηγοὶ ἢ ἀνόητοι ἀξιωματικοί, οἱ ὁ-
ποῖοι, ἂν καὶ τυφλοί, ὠδήγησαν μεγάλους στρατοὺς ἐς τὰς μάχας, ὅ-
πως ὁ Ἐρρίκος Δάνδολος, ὁ "Ιωάννης Ζίσκα καὶ ὁ πρώτος Δόγης τῆς
Βενετίας, ὁ ὁποῖος μάλιστα ἔλαβε μέρος στὴν ἄλωσι τῆς Κωνσταντι-
νουπόλεως ἀπὸ τοὺς Φράγκους στὰ 1204. Γι' αὐτόν, κάποτε σύγχρονός
του ἱστορικὸς λέγει τὰ ἑξῆς:

"Ἦταν γέρος δταν τὸν ἐγγνώρισα καί, μολοντὶ εἶχε ὄραιο κε-
φάλι καὶ γλυκῆτα μάτια, δὲν ἔβλεπε καθόλου, γιατί εἶχε χάσει
τὴν ὄρασι του ἀπὸ μιὰ πληγὴ κοντὰ στὸ μέτωπο."
"Ὁ Ζίσκα πὸ ἀναφέρουμε παραπάνω, λεγόταν ἔτσι (στὴ Βοημικὴ
γλῶσσα τὸ ὄνομά του σημαίνει μονόφθαλμος), γιατί δταν ἦταν μικρὸς
ἔχασε τὸ ἕνα τοῦ μάτι. Ἐν τούτοις ὡς ἀναδείχθη ἕνας ἀπὸ τοὺς ἐ-
ξοχότερους στρατιωτικὸς τῆς ἐποχῆς του.

Κατὰ τὸ ἔτος 1420, στὴν πολιορκία τῆς πόλεως Ραβῦ, ὁ Ζίσκα ἐ-
τραυματίσθη ἀπὸ μιὰ σφαῖρα καί ἔχασε καὶ τὸ δεύτερο μάτι του. Ἐν
τούτοις, τὸ «τυφλογροντόσκικλο» αὐτὸ, καθὼς ἀποκαλοῦσε ὁ ἴδιος τὸν
ἑαυτοῦ, ἐξαικολούθησε τὸν πόλεμο καὶ μετὰ τὸ νέο δυστύχημά του
καὶ ἐκέδισε λαμπρότατες νίκες.
"Ὁ Ζίσκα, γράφει γι' αὐτόν ὁ Λενφάντ στὴν ἱστορία του, μετὰ
τὴν ἀπόλεια καὶ τῶν δύο τῶν ματιῶν, περιφέρθη ἀπάνω σ' ἕνα
ἄρμα, ἔχοντας δίπλα του τὴ σημαία. Ἀφροῦ ζητοῦσε δὲ πληροφο-
ρίες γιὰ τὴν τοποθεσία, τὶς κοιλάδες, τοὺς βράχους, τὰ δάση
καὶ τὰ βουνά, τοποθετοῦσε ὁ ἴδιος τὸν στρατὸ του καὶ ἔδινε ἀ-
τοποροῦσιως τὸ σύνθημα τῆς μάχης."

Στὴν κατάστασι πὸς βρισκόταν, ὁ Ζίσκα δὲν μποροῦσε φυσικὰ νὰ
διακρίνῃ οὔτε τὴν ἡμέρα ἀπὸ τὴ νύχτα. Σχετικὸς μάλιστα δηγοῦν-
ται καὶ τὸ ἑξῆς χαριτωμένο ἀνέκδοτο:

Κάποτε ὁ τυφλὸς στρατηγὸς διάταξε
ἐπιθεῖν κατὰ τῶν ἐχθρῶν, δταν ἀπο-
σδοκίηται τὸν ἐπιληροφόρησαν ὅτι εἶχε...
νυχτώσει καὶ δὲν μποροῦσαν οἱ στρατιῶ-
τες του νὰ προχωρήσουν. Τότε ὁ Ζίσκα,
χωρὶς νὰ χάσῃ τὴν ψυχραιμία του, δέ-
ταξε νὰ... κάφουν τὸ γειτονικὸ χωριὸ γιὰ
νὰ φωτισθῇ ἔτσι ὁ στρατὸς καὶ νὰ προ-
χωρήσῃ!...

